

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 518/2023-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudíša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKČIA], zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. Róbert Fatura, advokát, s. r. o., Centrum 23, Považská Bystrica, IČO 46 528 644, konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. Róberta Faturu, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 ObdoV 3/2022 z 28. marca 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 ObdoV 3/2022 z 28. marca 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, žiada aj priznať finančné zadostučinenie vo výške 5 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a pripojených príloh vyplynulo, že sťažovateľ podal žalobu na obnovu konania na Krajskom súde v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) proti uzneseniu krajského súdu č. k. 51 K 142/1995-1623 zo 14. novembra 2018 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 3 Obo 1/2019 z 19. marca 2019, ktorým konkurzný súd rozhodol o schválení konečnej správy o speňažení majetku úpadcu [REDAKČIA] (ďalej len „úpadca“). Dôvodom podania žaloby bolo vydanie zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu č. k. 2 MOboV 4/2012 z 13. decembra 2016 (ďalej len „zrušujúce rozhodnutie najvyššieho súdu“) v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho

prokurátora Slovenskej republiky a na to nadväzujúce rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) o sťažnosti č. 74175/17 vo veci Pádej proti Slovenskej republike, ktorým ESLP konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru a sťažovateľovi priznal nemajetkovú ujmu vo výške 3 900 eur. Pri vydávaní uznesenia krajského súdu č. k. 51 K 142/1995-1623 zo 14. novembra 2018 došlo k pochybeniu spočívajúcemu v chybnnej aplikácii vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 493/1991 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o konkurze a vyrovnaní, v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 493/1991 Zb.“), vec mala byť predložená na rozhodnutie veľkému senátu podľa § 48 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

3. Krajský súd (ako súd prvej inštancie) uznesením č. k. 43 Cbi 1/2021-108 zo 17. marca 2021 konštatoval, že rozhodnutia vydávané v konkurze na seba nadväzujú, logicky spolu súvisia a nie je možné ich vnímať izolovane ako samostatné čiastkové konania. Následkom toho je aj právna úprava v zákone č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“), ktorá nepripúšťa využitie mimoriadnych opravných prostriedkov proti rozhodnutiam v konkurznom konaní. Novelou zákona o konkurze a vyrovnaní č. 12/1998 Z. z. bolo doplnené ustanovenie § 66f, ktorým sa vylúčilo využitie dovolania a obnovy konania ako mimoriadnych opravných prostriedkov v konaní vedenom podľa zákona o konkurze. Podľa § 70a zákona o konkurze sa konania začaté pred nadobudnutím účinnosti tejto novely dokončia podľa doterajších predpisov, ak nie je ustanovené inak. Podľa § 70a ods. 3 zákona o konkurze sa § 66f zákona o konkurze vzťahuje aj na konania, ktoré začali pred účinnosťou citovanej novely. V konaniach vedených podľa zákona o konkurze nie je možné aplikovať mimoriadne opravné prostriedky, k čomu dospel aj najvyšší súd v uznesení č. k. 2 ObdoV 6/2020 z 24. júna 2020.

4. Súd prvej inštancie navyše uviedol, že žaloba bola podaná po uplynutí 3-mesačnej lehoty, ďalej poukázal na rozhodnutie ESLP predložené sťažovateľom, z ktorého vyplynulo, že priznaním náhrady nemajetkovej ujmy došlo k odstráneniu porušenia sťažovateľových základných práv. V konaní nasledujúcom po zrušujúcom rozhodnutí najvyššieho súdu, ktoré bolo vydané na základe mimoriadneho dovolania, bola sťažovateľovi ako správcovi priznaná odmena, avšak v nižšej sume, ako to bolo pred vydaním zrušujúceho rozhodnutia najvyššieho súdu, táto bola vypočítaná v súlade s vnútroštátnym právom.

5. Vzhľadom na formulované závery súd prvej inštancie rozhodol o odmietnutí žaloby na obnovu konania podľa § 413 ods. 1 CSP.

6. Najvyšší súd ako odvolací súd uznesením č. k. 4 Obo 4/2021 z 29. októbra 2021 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. Odvolací súd zdôraznil záver krajského súdu o neprípustnosti žaloby na obnovu konania v konkurznom konaní, čo sťažovateľ ani nenamietal, súd prvej inštancie sa nad rámec procesnej neprípustnosti zaoberal aj vecnými námietkami sťažovateľa. Podľa odvolacieho súdu vyhodnotil súd prvej inštancie nesprávne žalobu na obnovu konania ako oneskorene podanú, pretože nezohľadnil prijatie zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov, čo však nebolo spôsobilé ovplyvniť správnosť odmietnutia žaloby pre jej procesnú neprípustnosť.

7. Uznesenie odvolacieho súdu napadol sťažovateľ dovolaním, ktorého prípustnosť odvodil od § 420 písm. f) CSP, ako aj od § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Poukázal na zrušovacie rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré nad rámec návrhu podaného mimoriadneho dovolania zrušilo aj iné

uznesenie krajského súdu, po opätovnom rozhodovaní mal najvyšší súd ako súd odvolací vec predložiť veľkému senátu na postup podľa § 48 CSP, v konaní, ktorého obnova sa navrhuje, sťažovateľ namietal nesprávny spôsob výpočtu odmeny správcu. Sťažovateľ nesúhlasil ani s výkladom § 66f zákona o konkurze, z ktorého nemožno jasne vyvodiť, či sa zákaz obnovy vzťahuje na rozhodnutie, ktorým sa právoplatne konkurzné konanie končí, alebo aj na čiastkové rozhodnutia, pričom sťažovateľ je toho názoru, že zákaz obnovy konania sa vzťahuje len na rozhodnutia, ktorými sa celé konkurzné konanie končí. Záver odvolacieho súdu o tom, že súd prvej inštancie síce nesprávne vyhodnotil včasnosť podania žaloby na obnovu konania, avšak toto pochybenie nič nemení na správnosti výroku jeho rozhodnutia, vzbudil v sťažovateľovi nedôveru k rozhodovaniu odvolacieho súdu, tento mal podľa sťažovateľa pripustiť možnosť podať dovolanie.

8. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté podľa § 447 písm. c) CSP. Dovolací súd poukázal na § 421 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP, sťažovateľ dovolaním napadol uznesenie vydané podľa § 357 písm. c) CSP, podanie dovolania pre nesprávne právne posúdenie bolo preto zo zákona vylúčené.

9. Ďalšie dôvody sťažovateľa spočívajúce v postupe najvyššieho súdu pri vydávaní zrušovacieho uznesenia a v nepredložení veci vedenej pod sp. zn. 3 Obo 13/2019 veľkému senátu sa netýkajú postupu odvolacieho súdu v tomto konaní, kde sa rozhoduje o žalobe na obnovu konania. Dovolací súd v konaní o obnovu konania môže posudzovať len vady samotného konania o obnove a nemôže prihliadať na prípadné vady pôvodného konania, čo vyslovil najvyšší súd v uznesení č. k. 1 Obdo 54/2017 z 22. marca 2018 publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 9/2018 pod č. 77. V súlade s uvedeným ustáleným názorom dovolacieho súdu najvyšší súd konštatoval, že námietky sťažovateľa nemožno v konaní o žalobe na obnovu konania preskúmať a tieto námietky neboli spôsobilé založiť prípustnosť dovolania.

10. Odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie na podklade záveru o neprípustnosti žaloby na obnovu konania v konkurznom konaní. Tento záver sťažovateľ ani v odvolacom konaní nenamietal. Súd prvej inštancie žalobu na obnovu konania odmietol z troch dôvodov, pričom vecná správnosť výroku uznesenia súdu prvej inštancie sa nezmenila v prípade, ak sa jeden z týchto dôvodov ukázal ako nesprávny. Pre odmietnutie žaloby na obnovu konania postačovalo naplnenie ktoréhokolvek z dôvodov uvedených v § 413 ods. 1 CSP.

11. Námietku o nesprávnom výklade § 66f zákona o konkurze sťažovateľ nenamietal v podanom odvolaní, čo namietat' mohol, odvolací súd sa preto touto námietkou ani nemohol zaoberať, a preto nemohlo dôjsť k nesprávne procesnému postupu odvolacieho súdu a naplneniu dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Zároveň otázka výkladu § 66f zákona o konkurze má charakter právnej otázky, prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie už bola dovolacím súdom vyhodnotená ako vylúčená na základe § 421 ods. 2 CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľa

12. Proti napadnutému uzneseniu dovolacieho súdu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

- a) Najvyšší súd mal povinnosť pri rozhodovaní po zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu v konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 51 K 142/1995 vec predložiť veľkému senátu, rôzne senáty najvyššieho súdu o výške odmeny správcu rozhodovali odlišným spôsobom. Na rozdielnu rozhodovaciu prax sťažovateľ upozorňoval v označenom konkurznom konaní, ako aj v konaní o obnovu konania.
- b) Podľa nového právneho posúdenia bola odmena správcu znížená o viac ako polovicu, krajský súd o odmene správcu v konkurznom konaní rozhodoval podľa právneho predpisu, ktorý bol prijatý až šesť rokov po začatí konkurzného konania, čím došlo k porušeniu zákazu retroaktivity.
- c) Sťažovateľ požaduje priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 5 000 eur.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na pokojné užívanie majetku uznesením najvyššieho súdu.

14. K argumentácii sťažovateľa ústavný súd uvádza, že vecne vôbec nesúvisí s napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ale dotýka sa otázky rozhodovania o výške odmeny správcu podľa zákona o konkurze, ktorá je podľa sťažovateľa rozhodovaná rozdielne, v jeho prípade malo dôjsť k porušeniu zákazu retroaktivity, k zníženiu jeho odmeny správcu, rozdielnosť v rozhodovacej činnosti mala založiť povinnosť súdu predložiť vec veľkému senátu.

15. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu bolo vydané v konaní, kde sa sťažovateľ domáhal obnovy konania, v obnovenom konaní chcel zrejme sťažovateľ opätovne riešiť otázku spôsobu výpočtu výšky jeho odmeny, avšak z procesných dôvodov k obnove konania nedošlo. Sťažovateľ zjavne opomína, že pred vecným posudzovaním opodstatnenosti dôvodov na obnovu konania podľa § 397 CSP konajúci súd skúma, či tu nie sú splnené podmienky na odmietnutie obnovy konania podľa § 413 ods. 1 CSP. V tomto prípade bol identifikovaný dôvod na odmietnutie obnovy konania podľa § 413 ods. 1 písm. c) CSP, pretože žaloba na obnovu konania smerovala proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustná. S týmto záverom sťažovateľ žiadnym spôsobom nepolemizuje. Napadnuté uznesenie dovolacieho súdu konštatuje, že dovolanie, ktorého prípustnosť sťažovateľ odvádzal od § 420 písm. f) CSP, ako aj od § 421 ods. 1 písm. b) CSP, bolo potrebné odmietnuť. K argumentácii najvyššieho súdu, ktorá viedla k formulovanému záveru, sťažovateľ rovnako neuvádza žiadnu argumentáciu.

16. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a jeho argumentáciou, ktorou dôvodí porušenie svojich označených základných práv, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

17. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

18. V závere ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ bol v ústavnej sťažnosti označený údajmi viažucimi sa k výkonu funkcie správcu konkurznej podstaty úpadcu. Správcu konkurznej podstaty konkrétneho úpadcu však nie je možné automaticky stotožňovať s fyzickou osobou, ktorá túto funkciu vykonáva. S prihliadnutím na výsledok konania ústavný súd nepristúpil v danej veci k odstraňovaniu tohto nedostatku zákonom ustanovenej náležitosti ústavnej sťažnosti, keďže ani jeho prípadné odstránenie by nemohlo viesť k inému rozhodnutiu, než je uvedené vo výroku tohto uznesenia, a nevyhnutné identifikačné údaje sťažovateľa dohľadal vlastnou činnosťou.

19. Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že sťažovateľ svoju argumentáciu smeroval aj proti uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 3 Obo 1/2019 z 19. marca 2019, ktorým najvyšší súd potvrdil uznesenie krajského súdu č. k. 51 K 142/1995-1623 zo 14. novembra 2018, ktorým krajský súd schválil doplnenú konečnú správu o speňažení majetku z konkurznej podstaty úpadcu a vyúčtovanie odmeny a výdavkov správcu konkurznej podstaty JUDr. Ivana Pádeja a bývalého správcu JUDr. Martina Kubinca. Toto uznesenie bolo predmetom prieskumu ústavného súdu, ktorý uznesením č. k. I. ÚS 330/2019-13 z 20. augusta 2019 ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú. V bode 27 konštatoval, že najvyšší súd pri posudzovaní právnej otázky uplatnenia právneho predpisu určujúceho výšku odmeny správcu vychádzal zo záväzného právneho názoru dovolacieho súdu, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia zrozumiteľne uviedol, prečo je na skutkové okolnosti posudzovanej veci (neukončenie prieskumného pojednávania do 8. októbra 2001, t. j. do nadobudnutia účinnosti vyhlášky č. 398/2001 Z. z.) potrebné na určenie odmeny správcu aplikovať § 6 a § 7 ods. 1 vyhlášky č. 493/1991 Zb. v znení účinnom od 29. septembra 2001 a vyúčtovanú odmenu správcu schváliť v redukovanej výške.

20. V rozhodnutí o sťažnosti č. 74175/17 vo veci Pádej proti Slovenskej republike EŠLP po tom, čo sám preskúmal konanie, ktoré prebehlo po zrušení právoplatného rozhodnutia (pričom zrušenie samo osebe predstavovalo porušenie práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), konštatoval, že majetkové práva sťažovateľa porušené neboli, a vyjadril právny názor, ktorý je v podstate zhodný s už uvedeným právnym názorom vnútroštátnych súdov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu